

Nr 453

Av herr Lindberg m. fl., *angående skadeverkningarna av vissa buskbekämpningsmedel.*

(Lika lydande med motion nr 404 i Första kammaren)

Växtutrotningsgifter används flitigt i Sverige. Många gånger tycks kännedom om gifternas biverkningar på människor och djur vara ganska diffusa. Som ett konkret exempel kan nämnas att för några år sedan preparatet DDT ansågs tämligen ofarligt, medan man numera är medveten om dess skadeverkningar och kringgärdat dess användande med ganska stränga säkerhetsrestriktioner.

Ett par växtutrotningsgifter vars biverkningar man tydligen känner mycket litet till används i vårt land. Dessa medel, vilkas kemiska benämning är 2,4,5-T och 2,4-D, är kemiskt sett snarlika; det är bara en kloratom som skiljer. 2,4,5-T är en triklorfenoxyättiksyra, 2,4-D är en diklorfenoxyättiksyra. I Sverige besprutas varje år 70 000 ha med dessa preparat. Medlen har tidigare ansetts helt ofarliga.

I slutet av 1969 underrättades giftnämnden om att USA:s regering beslutat stoppa användningen av buskbekämpningsmedlet 2,4,5-T i tätbefolkade områden, eftersom medlet visat sig ge fosterskador på möss och råttor. Det uppges vidare i Sydvietnam ha framkommit att mödrar som ätit ris från fält som besprutats med 2,4,5-T fött missbildade barn.

Enligt uppgift från giftnämnden känner man inte till att några människor har blivit sjuka eller på annat sätt drabbats vid giftets användande. Där emot vet man att hundar och katter är mycket känsliga för samtliga ämnen i fenoxyättiksyregruppen, och det har hänt att hundar har blivit sjuka efter gräsmattebehandlingar. Viltforskarna vid statens veterinärmedicinska anstalt ställer i senaste verksamhetsberättelsen frågan, om det finns ett samband mellan besprutningen av lövskog med växtutrotningsgift från flygplan och livmoderskador på älg. Livmoderframfall är ett sjukdomstillstånd som var okänt hos älg till för några år sedan. Nu tror man sig kunna konstatera en ökad frekvens i de svenska skogarna. Flygbesprutning med 2,4-D är en tänkbar orsak. Något samband har inte påvisats, men fenoxyättiksyror har uppenbarligen sådana fysiologiska egenskaper att en påverkan på reproduktionsorganen inte är utesluten.

I blandningar är 2,4,5-T det mest aggressiva medlet. Därför är det framför allt mot svårutrotade växter som det används, t. ex. hassel, alm och

bok. Björkskog dör av 2,4-D, som är billigare. Det är därför sällan som 2,4,5-T används vid flygbesprutning i Sverige. Statens vägverk använder det däremot längs landsvägarna, SJ vid järnvägarna, Stockholms och andra städers parkavdelningar i parkerna. 2,4,5-T används till och med i naturreservaten för att hålla buskar borta.

Hur lång nedbrytningstid i marken dessa medel har synes inte vara helt klart. Man kan dock befara att vattenföroreningar orsakas. Det måste anses helt otillfredsställande att kemiska preparat, vilkas skadeverkningar man känner till mycket litet, sprids i så stora mängder ute i våra marker. Risken för att människor skall få giftet i sig i samband med föda är stor. Oftast är områden som besprutas goda bärmarker.

Det bör därför skyndsamt utredas vilka skadeverkningar dessa lövbekämpningspreparat kan åstadkomma på människor och djur och allvarligt övervägas om medlens användning skall tillåtas, innan denna utredning är klar.

Under hänvisning till vad som ovan anförts föreslås,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att buskbekämpningsmedlen 2,4,5-T:s och 2,4-D:s skadeverkningar på människor och djur skyndsamt utreds; samt

att, till dess full vetskap har erhållits, giftnämnden får i uppdrag att utfärda sådana förbud eller restriktioner för medlens användande som kan anses påkallade.

Stockholm den 26 januari 1970

Sven Lindberg (s) Karl-Erik Häll (s) Åke Green (s)
Birger Nilsson (s) Roland Brännström (s) Lilly Bergander (s)
 i Östersund
Frida Berglund (s) Olle Göransson (s)

Nr 454

Av herr Olsson i Timrå m. fl., om *förkortning av arbetstiden vid kontinuerlig drift.*

(Lika lydande med motion nr 401 i Första kammaren)

Stockholm den 27 januari 1970

Stig Olsson (s) Arne Nygren (s) Bengt Wiklund (s)
 i Timrå
